

Nog elke dag messcherp

Jan Bakker al 35 jaar in de weer met maaiunits

Jan Bakker werkt nu 26 jaar bij Jean Heybroek. En zoals hijzelf zegt, 'zijn de afgelopen 35 jaar van zijn leven een en al maaiunits geweest.' Als redactie bezochten we de 63-jarige vakman op zijn werkplek, waar hij nauwkeurig, precies en netjes met de meest geavanceerde apparatuur de Toro-maaiunits onderhoudt en slijpt.

Auteur: Broer de Boer

Jan vertelt dat hij ooit startte als garagemonteur. Hij heeft in verschillende dealergarages voor personenauto's gewerkt. Ook werd hij apk-meester, maar door grote veranderingen in de garages ging hij op zoek naar meer praktisch werk. Al snel voelde hij zich thuis in een monteursbaan bij Van der Lienden. Jan vertelt: 'Langs de weg zijn om sportvelden en golfba-

nen te bezoeken voor deze onderneming sprak me enorm aan. Schriftelijk solliciteren heb ik nooit gedaan. Ook niet toen Roon Hylkema van Jean Heybroek mij uitnodigde en mij uiteindelijk, nu 26 jaar geleden, aannam. In al deze jaren heeft het slijpen van rondsels en ondermessen een hoofdrol gespeeld in mijn werk. Maar... af en toe sleutelen aan een complete machine hoorde daar ook bij.'

Uit alles tijdens het gesprek blijkt dat Jan zeer precies en netjes wil werken en anders maar niet. Hij is recht door zee en loopt niet in de valkuil zaken voor een ander in te willen vullen. Zo zegt hij: 'Een greenkeeper gaat over het gras, over gezond gras dat goed groeit. Daarvan heeft zo'n vakman veel verstand. Ik richt me op maaiunits die dat gras goed moeten knippen en geen olie mogen lekken. Slecht afgestelde en onscherpe maaiunits veroorzaken immers gerafelde snijvlakken van het gras. En dat geeft schimmels meer kans om het gras te infecteren. Ik lever na onderhoud de maaiunits zo af, dat ze

bij normaal gebruik weer een seizoen mee kunnen. Maar ook zo dat de gebruiker minder vaak naar de dealer hoeft om ze opnieuw te laten slijpen. Ze moeten goed zijn én goed blijven. Als ik twijfel over de staat van een onderdeel, dan vernieuw ik het. Maar altijd neem ik daarover contact op met de opdrachtgever. Als een opdrachtgever klaagt dat een maaiunit niet meer goed knipt, ben ik benieuwd naar het waarom. Soms ga ik dat ter plekke bekijken en overleggen met een greenkeeper of fieldmanager.' Jan houdt ook de Toro-demomachines goed in de gaten. Hij zegt: 'Als ze terugkomen, inspecteer ik ze en stel de maaiunits af voor een volgende demo. En fabrieksnieuwe messen? Die moeten, anders dan velen denken, altijd eerst geslepen worden voordat je ze monteert in een maaiunit.'

Veranderingen

Welke veranderingen zag Jan de afgelopen decennia? Hij antwoordt: 'Het valt mij op dat greenkeepers veel minder vaak dan vroeger

afgesloten topmachines uit de Foley-lijn. Voor zijn eigen gezondheid en die van zijn collega's wordt het zeer fijne slijpsel in de slijpmachine voor rondsels afgezogen. 'Elk type Toro-ondermes en elk Toro-rondsel heeft zijn eigen slijpkarakteristieken. Op deze Foley-slijpbanken kan ik dat op basis van tabellen zeer nauwkeurig instellen. Al naar gelang de gewenste maaihoogte verschilt het gebruik van de diktes van de Toro-ondermessen. Voor fairway- en greenmaaiunits zitten er trouwens ook nog verschillen in de ondermessen. Ook verschilt de hoek van slijpen al naar gelang de grashoogte die je wil maaien met zo'n unit. Bij het slijpen van de ondermessen en het rondsel zorg ik er

altijd voor dat er een heel kleine braam blijft staan. Die slijt vrij snel af, maar daarmee kan ik de opdrachtgever ervan verzekeren dat ik ze messcherp geslepen heb.'

Hardheid

De samenstellingen van het staal van het ondermes en het staal van de rondsels blijkt een goed bewaakt bedrijfsgeheim van Toro te zijn. Jan vertelt hierover dat één van de twee iets harder moet slijten tijdens het maaien: 'Dat is dus het ondermes,' vertelt hij. 'Het is slechts een fractie zachter, maar uiteindelijk moeten ook de slijtvlakken van het rondsel opnieuw geslepen worden. De hardheid van

'Ik gebruik een nauwkeurige "ouderwetse" mechanische meter'

een extra setje fairway-, green- en teeboxunits op een pallet hebben staan in hun loods. Ook constateren we bij Jean Heybroek dat we zo'n kostbare maaimachine eerst moeten reinigen, voordat we tot groot onderhoud kunnen overgaan. Aan het reinigen van de maaiunits ben ik ook nog eens anderhalf uur kwijt.' Dat zijn dus allemaal extern betaalde uren die een golfbaan zich kan besparen. Jan vraagt zich dus af of golfbanen wel tijd over hebben voor het reinigen van machines. Voor deze vakman bestaat er, logischerwijs, geen beter professioneel maaimachinermerk dan Toro. 'De engineers luisteren bij doorontwikkelingen heel goed naar wat de praktijk nodig heeft. De frames van de Toro-maaiunits zijn tegenwoordig van hoogwaardig aluminium. Zelfs bij de breedste units zijn zorgen over torsiekrachten op rondsels en ondermessen, waardoor deze kunnen vervormen, overbodig. Ook de constructie hiervan is bij Toro in de afgelopen 35 jaar veranderd en sterker geworden.'

afstellen

Jan toont in zijn domein de slijpmachines voor de rondsels en het ondermes. Beide zijn het

Voor Jan Bakker is Toro The Company

De effecten van zandkorrels ten gevolge van dresen op een ondermes

‘Stagiairs zijn welkom in de werkplaats van Jean Heybroek

het Toro-ondermes en -rondsel zijn op elkaar afgesteld. In mijn ogen is het dus onverstandig om imitatieslijtdelen, zoals een ondermes, in Toro-maaiunits te gebruiken. Dit kan namelijk tot schade leiden en kostbaar uitpakken. Ooit kreeg ik een deels blauw geworden ondermes onder ogen. Voor mij is dit een signaal dat de maaiunit te lang droog gemaaid heeft, zonder gras dus, of dat het ondermes juist door de wrijving veel te heet geworden is. Een te harde samenstelling van het metaal van het ondermes kan hiervan de oorzaak zijn. Een ondermes moet minimaal, maar voldoende, slijten. Ooit kreeg ik als klacht dat er een stuk metaal uit een slaglijst van een Toro-rondsel was gebroken. Ook dat probleem kon ik terugvoeren op een te hard imitatieondermes. Hard staal is vaak breekbaarder. Hier was er kleine deuk in het ondermes gekomen, wat uiteindelijk tot genoemde schade leidde.’

Afstellen

Alle greenkeepers, zelfs al hebben ze geen vloeipapier op zak, weten het: om elke grasspriet goed af te knippen, luistert de afstelling nauw. Jan heeft de ondervinding dat zelfs de gebruikte grassoorten, die ook qua rassen evolueren, een rol spelen bij de afstelling. ‘Ik heb eens in de praktijk ervaren dat maaiunits soms aan het gras moeten wennen bij het knippen, en andersom. Verder is soms pas na een tweede

of derde maaibeurt na het slijpen en afstellen het maaiwerk optimaal. Verder is mijn ervaring dat, ongeacht het aantal maaiunits, de afstelling van de maaihogte van een unit niet nauw, maar zeer nauw luistert. Twee tot drie tiende millimeter verschil bij een maaihogte van vier millimeter kan het maaibeeld namelijk al verstoren.’ Welke middelen hanteert deze vakman dan bij het afstellen en sleutelen? ‘Ik gebruik tijdens mijn werk uitsluitend goed gereedschap dat geen slijtageverschijnselen vertoont. En ik gebruik altijd een momentsleutel om alle moeren en schroeven volgens Toro-specificaties aan te trekken. Om de maaihogte in te stellen, wil ik pertinent geen digitale meetapparatuur gebruiken. Ik gebruik een nauwkeurige “ouderwetse” mechanische meter met een wijzerklokje, gekalibreerd met een nauwkeurigheid van 0,01 millimeter.’

‘Het ondermes stel je namelijk af op basis van zowel voor- als achterrol. In de gladde stalen rol kunnen putjes zitten. Neem je per ongeluk zo’n putje als uitgangspunt van je meting, dan kun je bij het afstellen van het ondermes er soms zomaar 0,3 millimeter naast zitten. En je gaat dat absoluut zien bij het maaien bij die ene maaiunit, als je de rest wel exact op bijvoorbeeld vier millimeter hebt afgesteld. Ik draai tijdens het meten altijd de voor- of respectievelijk de achterrol even als ik mijn mechanische

meetklokje erop heb staan. Dan zie ik tijdens het draaien meteen aan de variërende uitslag van de wijzer of het uitgangspunt voor mijn meting goed is. Digitaal vind ik dit veel lastiger om te constateren. Tja, ik ben daar nu eenmaal akelig precies in.’

Backlappen als lapmiddel

Het backlappen met een pasta, om het maaiwerk weer scherp te krijgen, wordt door Jan een lapmiddel genoemd: ‘Vroeger deed men niet anders’, vertelt hij uit ervaring. ‘Het is een middel om de boel relatief korte tijd weer even goed scherp en knippend te krijgen. Als echter de slaglijsten van het rondsel rond gesleten zijn, helpt deze methode niet echt. Toch kan deze aanpak geen kwaad. Overigens is het backlappen als er Toro EdgeMax-ondermessen gemonteerd zijn, niet mogelijk. Traditioneel lopen ondermessen vooral beschadigingen op tijdens de eerste maaibeurten direct na het dresen. Jan laat me een voorbeeld zien van wat het effect hiervan kan zijn. Hij toont de enorme krassen op het snijvlak van een ondermes. Hij weet uit ervaring ook te vertellen dat de korrelgrootte van het zand nauwelijks invloed heeft op het beschadigen van het ondermes. Jan: ‘Greenkeepers hoeft je niet meer te vertellen dat ze de eerste maaibeurten na het dresen het best met een oud setje kooien kunnen doen. Dat gebeurt vaak. En uiteraard laten ze de messen pas na de eerste maaibeurten na het dresen opnieuw slijpen. Ook een Rapid Facer, mits goed gebruikt, is een waardevolle tool om het ondermes op te scherpen.’ Dat noemt deze vakman ‘zoeten’.

Verder wil Jan graag ook het volgende kwijt aan de lezers van dit vakblad: ‘Ik vind mijn vak mooi en ga elke dag fluitend naar mijn werk. Mensen die dit specialistische werk leuk lijkt, nodig ik uit om zich eens bij ons te melden of gewoon eens bij Jean Heybroek aan te komen voor een kop koffie en me op mijn werkplek te bezoeken. Stagiairs zijn welkom in de werkplaats van Jean Heybroek. Het slijpen, het opnieuw monteren en afstellen wat ik voornamelijk doe, is zeker geen eentonig werk. Je moet echter wel secuur willen werken. Dan ligt hier een mooie toekomst voor je klaar.’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!